

sudbenih spomenika, a na narodnom jeziku, ne može se pohvaliti nijedan slovenski narod, pa ni mnogi drugi, kao primjerice Mađžari. Odnose između republike mletačke i Južnih Slovena, zapravo Hrvata i Srba, a u prvom redu s hrvatskom Dalmacijom, osvjetljuje (od 960. do 1479.) ona bogata građa iz mletačkoga državnoga arhiva, koju je objelodanio Šime Ljubić¹ († 1896.), dok je August Theiner († 1875.) priopćio spise o odnosima između svete stolice rimske i Južnih Slavena, poglavito Hrvata (od 1198. do 1800.)² Prošlost sredovječne Bosne objašnjaju isprave, što su ih objelodanili Euzebij Fermeđžin³ († 1897.), Franjo Miklošić⁴ († 1891.), Medo Pucić⁵ († 1882.) i Josip Gelčić⁶, dok je isprave porodice knezova Blagajskih od plemena Babonića, a tako i knezova Krčkih Frankapana izdao Samuel Barabás,⁷ a donjoslavonskih sredovječnih županija (danas sjeverozapadni kut Bosne) Sanske, Vrbaške i Dubičke, kao i banovine Jajačke Šandor Horváth.⁸

Za novovjeku hrvatsku historiju najznatnije su zbirke ove: Hrvatsko-slavonske saborske spise (od 1526. dalje) objelodanjuje Ferdo Šišić,⁹ a usporedo s njima izlaze historijski spomenici hrvatski iz vremena prvih Habsburgovaca u redakciji Emilija Laszowskoga.¹⁰ Postanak i razvitak hrvatske Vojne Krajine objašnjaju spisi i isprave, što ih je izdao Radoslav Lopašić¹¹ († 1893.),

¹ Ljubić, Listine o odnošajih između Južnoga Slavenstva i mletačke republike, vol. I.—X. Zagreb 1868.—1891. Izdala „Jugoslavenska akademija“.

² Theiner, Vetera monumenta Slavorum meridionalium historiam illustrantia, vol. I.—II. Rim 1863. i Zagreb 1875. Izdao biskup Strossmayer († 1905.) o svom trošku.

³ Fermeđžin, Acta Bosnae potissimum ecclesiastica (od 925. do 1752.). Zagreb 1892. Izdala „Jugoslavenska akademija“.

⁴ Miklosich, Monumenta Serbica. Beč 1858.

⁵ Пуцић, Споменици српски од 1395. до 1423., vol. I.—II. Beograd 1858. i 1862.

⁶ Gelcich, Diplomatarium relationum reipublicae Ragusinae cum regno Hungariae (1358.—1526.). Budimpešta 1887. Predgovor je napisao mađžarskim jezikom Ludovik Thallóczy, a djelo izdala je mađžarska akademija.

⁷ Barabás, Codex diplomaticus comitum de Blagay (1200.—1578.). Budimpešta 1897. — Barabás, Codex dipl. comitum de Frangepanibus, vol. I.—II. (1133.—1527.). Budimpešta 1910.—1913. Predgovor mađžarskim jezikom napisao je u oba djela Ludovik Thallóczy, a izdala ih je mađžarska akademija.

⁸ Horváth, Codex diplomaticus comitatum Dubicza, Orbász et Szana (1244.—1710.). Budimpešta 1912. — Horváth, Banatus, castrum et oppidum Jajcza (1450.—1527.). Budimpešta 1915. Predgovor mađžarskim jezikom napisao je u oba djela Ludovik Thallóczy, a izdala ih mađžarska akademija.

⁹ Šišić, Acta comitialia regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, vol. I.—III. (1526.—1577.). Zagreb 1912.—1916. Izdaje „Jugoslavenska akademija“; zbirka se nastavlja.

¹⁰ Laszowski, Monumenta Habsburgica regni Croatiae Dalmatiae Slavoniae, vol. I.—II. (1526.—1540.). Zagreb 1914.—1916. Izdaje „Jugoslavenska akademija“; zbirka se nastavlja.

¹¹ Lopašić, Spomenici hrvatske Krajine, vol. I.—III. (1479.—1780.). Zagreb 1884.—1889. Izdala „Jugoslavenska akademija“.